

<http://www.kurjeris.lt/layout/set/print/Priedai/Taurragis/Nesantys-dievo-zodi-ir-siluma> Google spartinančioji atmintinė. Momentinė rodyto puslapio 16 sausio 2012 10:13:24 GMT nuotrauka: Per tą laiką [šis puslapis](#) galėjo pasikeisti. [Sužinokite daugiau](#)

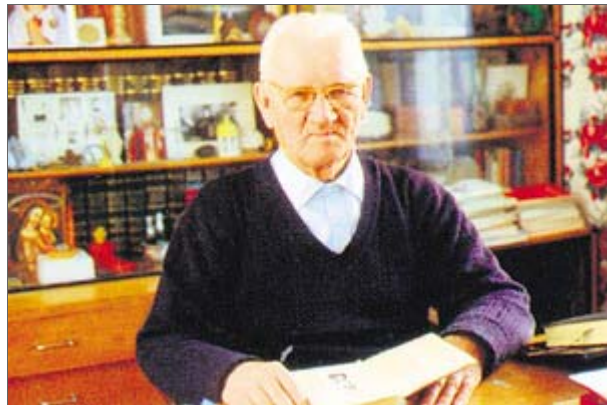
Šie paieškos terminai yra paryškinti: **pakutuvėnai**

[Tik teksto versija](#)

Nešantys dievo žodį ir šilumą

Edmundas MAŽRIMAS

2012-01-13 10:22

Kunigas Vladas Šlevas Skaudvilė, 1997 m.

Jono Danausko nuotrauka

Jau nuo gruodžio pradžios miestą apima šurmulyš, karnavališkas blizgesys, užgožiantis ir verčiantis visiškai pamiršti tikrąją Kalėdų prasmę.

Panašiai nutinka, kai mes savo sielos ganytojus matome tik prie altoriaus ar kapo duobės, mažai žinome apie jų pasaulietinį gyvenimą, kuris neretai pilnas kūrybos ir garbingų darbų. Šventiniu laikotarpiu prisiminkime keletą Tauragės krašto sielos ganytojų, gyvenusių greta mūsų. Tikėtina, kad kitados jie buvo ir neįvertinti ar nesuprasti.

Per Kalėdas visuomet norisi kaip prie ližės, duodančios naujai iškeptą duoną, prisiliesti ir atsiprašyti, atgailauti už nenuveiktus darbus, duoti pradą naujam darbui ir ataskaitą buvusiam. Tik per laiką galima suvokti, realiau vertinti, pasverti nudirbtus darbus.

Sartininkai

Nedidelė liaudiškos architektūros Sartininkų šv. Jurgio medinė bažnyčia pastatyta 1787 m. Bažnyčioje tarnavę kunigai lyg ir neišsiskyrė iš kitų, aplinkinėse parapijose tarnavusių. Parapija turėjo gerus ganytojus, sugebėjusius įkurti ir praplėsti parapijos kapines. Gebėjo jie kurti savoje bažnyčioje grožį, teikti ir tvirtinti tikėjimą savoje parapijoje. Dar tik pradėjus man dirbti paveldo apsaugos ir tyrimo darbą įstrigo atmintyje bendravimas su šios bažnyčios klebonu kunigu Alfonsu Škikūnu (1911–1981). Būdavo, kai atvažiuodavau į bažnyčią aprašyti, fotografuoti joje saugomus paveldo objektus, kunigas, atlydėjęs į bažnyčią, pirma pasodindavo į bažnyčios suolą, o pats atsisėsdavo ant kėdės priešais ir, paėmęs Šventą Raštą, man vienam bažnyčioje skaitydavo jį. Garbaus amžiaus kunigo balsas tiesiog ardydavo tuščios bažnyčios erdvę. Neretai jo balsas užkimdavo ir prasidėdavo sunkus, duslus, karkiantis kosulys. Tada kunigas sakydavo: „Tai šachtų dulkės išeina iš manęs“.

Kunigas skaitinius parinkdavo pats ir visuomet sakydavo: „Tu tokį darbą dirbi, tad prieš tai turi paklausti Dievo žodį.“ Šie skaitymai nebuvo kokia pramoga, tai išties buvo sielos sutvirtinimas. Paskutiniaisiais klebono gyvenimo metais jo sveikata vis prastėjo, ir kartą atvykęs sužinojau, kad jis jau miręs. Kunigą palaidojo Sartininkų bažnyčios šventoriuje, pastatė paminklą, ant kurio grubiu šriftu iškalta: „KUN. ALFONSAS ŠKIKUNAS TĖVAS BERNARDAS O.F.M.C. 1911–1981“.

Klebonas bendraudavo užuominomis, neįsileisdavo giliai į save. Tik po mirties, jau Lietuvos nepriklausomybės metais, darėsi aiškus toks jo elgesys. Klebonas kunigas A.Škikūnas buvo Šiaulių bažnyčios rektorius, kapucinų (OFM Cap. – šv. Pranciškaus mažesniųjų brolių kapucinų ordinas) vienuolyno vyresnysis tėvas Bernardas. Per Antrąjį pasaulinį karą, vokiečių okupacijos metais, tėvas Bernardas per žydų įgaliotinį rabiną šelpė ir globojo Šiaulių žydų geto gyventojus. Tada vienuoliai išgelbėjo gyvybes dešimtims jų.

Antrosios sovietų okupacijos metu, 1949 m. pavasarį, Lietuvoje buvo likviduojamos vienuolijos, o iš vienuolių atimami kulto tarnautojų pažymėjimai. Pareikalauta juos išregistruoti iš Šiaulių bei „apeisti“ miesto ribas, o galop dalį jų ištrėmė į Sibirą.

Sunku patikėti, kad mažos bažnytėlės šventoriuje palaidotas gilios sielos žmogus, kuriam būnant gyvam ne visada ir parapijonys jį suprasdavo. Šių dienų Lietuvos skautai kunigą A.Škikūną įtraukė į garbės skautus.

Lietuviško žodžio platintojai ir saugotojai

Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės laikais Pagramantyje buvo dvaras, kurio savininkas Žemaičių vyskupas Jonas Dominikas Lopaciskis 1774 m. Pagramantyje pastatė medinę bažnyčią. Tada bažnyčia priklausė Šilalei, buvo Šilalės klebono žinioje, o apylinkės gyventojai priklausė kelioms aplinkinėms parapijoms: Šilalės, Batakių, Tauragės ir Žvingių. Tai netenkino vietinių, ir 1780 m. jie kreipėsi į Žemaitijos vyskupą Steponą Joną Giedraitį, prašydami filijai suteikti parapijos statusą.

Pirmasis parapijos klebonas buvo kunigas Radvilavičius. Jau vėliau iš Žvingių parapijos kilęs Vincentas Butvydas (1841–1912) mokėsi Šiaulių gimnazijoje ir Varnių kunigų seminarijoje. Ją baigęs, nuo 1868 m. kunigavo Pagramantyje, įstojo į vyskupo Motiejaus Valančiaus sukurtą lietuvių spaudos platinimo organizaciją. Už lietuviškos spaudos platinimą 1870 m. areštuotas ir pasodintas į Vilniaus kalėjimą, dėl įkalčių trūkumo paleistas.

Pagramantyje 1892–1902 metais klebonavo kunigas Andrius Dambrauskas (1847–1918). Lietuviškos spaudos draudimo laikais buvo spaudos bendradarbis. Tapęs altarista, nuo 1906 m. gyveno Tauragėje, rašė periodikai. A.Dambrauskas, būdamas bajoriškos kilmės, rašė lenkiškai, tačiau, pasirašydamas slapyvardžiais J.Žiogas, Gandras, rašė „Tėvynės sargui“ ir lietuviškai.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę pirmieji atkurtos Lietuvos metai buvo nelengvi ir Lietuvos bažnyčioms. Nors kūrėsi nauji universitetai, ruošė dvasiškius, stiprėjo kunigų seminarijos, bet kunigų labai trūko. Negausi Pagramančio bažnyčios parapija ilgą laiką neturėjo savo kunigo, pamaldas laikydavo atvažiuojantys kunigai iš Tauragės. 1996 m. į parapiją atkėlė septyniasdešimt trejų metų kunigą Juozapą Bukauską (1923–1999). Po trejų metų kunigas mirė, palaidotas Pavandenės bažnyčios šventoriuje.

Po J.Bukausko mirties Pagramančio parapija vėl liko be kunigo, bažnyčia rūpinosi Tauragės parapijos ir dekanato kunigai. Prieš dešimt metų pagramantiškiai savo bažnyčiai sulaukė naujo kunigo – septyniasdešimtmečio Vladislavo Juškio, kuris ir šiandien Dievo žodį skelbia senojoje Švč. Mergelės Marijos Nekalto prasidėjimo bažnyčioje.

Bažnyčios architektūriniam kompleksui, kaip kultūros paveldo objektui, priklauso senoji klebonija ir ūkiniai pastatai, statyti XIX a. antrojoje pusėje. Sovietmečiu pastatai buvo nacionalizuoti, juos parapija atgavo 1989 m. Atgautus pastatus imta renovuoti, iš pradžių per trejus metus Tauragės savivaldybės, Mažonų seniūnijos ir parapijiečių rūpesčiu suremontuota klebonija, o vėliau – ir rūsys. Norėta sutvarkyti senąją kleboniją, atsisakyti šaltos, sovietmetį įsigytos klebonijos ir kleboną įkurdinti sutvarkytoje bažnyčios klebonijoje.

Po bendrų pastangų naujasis klebonas kunigas V.Jušksys apsigyveno senojoje sutvarkytoje klebonijoje. Šį rudenį Pagramančio kultūros puoselėtojai Regioninio parko informacijos centre visuomenei pristatė parapijos klebono kunigo V.Jušksio, jau vienuoliktus metus tarnaujančio Pagramantyje, poezijos knygą „Dieve, tau save aukoju“. Kunigas dar vaikystėje pradėjo rašyti eilėraščius, vėliau rašė publicistinius straipsnius. Dalis kunigo kūrybos dar yra rankraščiuose, kuriuos planuojama išleisti. Dalį eilėraščių rankraščių, rašytų jaunystėje, sunaikino sovietinė valdžia. Lietuvišką žodį naikino atėjūnai, o jis liko, liko mummyse, liko todėl, kad krašto šviesuoliai savo pastangomis išlaikė ir perdavė mums.

Pagramantės vaiduoklis

Apie kunigą Vladą Šlevą, aukštaitį, šaknimis įaugusį į Žemaitijos žemę, tyros sielos žmogų, reikėtų atskiros studijos, netgi atskiros knygos. Tiesa, tauragiškis Kęstutis Norbutas 1997 m. minimaliomis priemonėmis, kelių egzempliorių tiražu, išleido kukliai sudarytą 57 puslapių leidinį „...šviesa tarp šešėlių ir tamsos...“, kuriame publikuojama keletas kunigo pamokslų, prisiminimai apie jį, kuklus autoriaus vertinimas ir viena išleistų V.Šlevo knygelių „Pagramantės vaiduoklis“.

Kunigas V.Šlevas (1910–1999) gimė Pakruojo krašte, Linkuvos miestelyje, mokėsi Linkuvos pradžios mokykloje, 1930 m. baigė gimnaziją. 1935 m., baigęs Telšių kunigų seminariją, iššventintas kunigu. V.Šlevas buvo vikaras Varniuose, Kuliuose, klebonas Pakutuvėnuose, Pievėnuose, Viešėnuose, Beržore, Plateliuose, Raudėnuose, Šatėse, Endriejave, Adakave (1961–1970), Pagramantyje (1970–1976), Žygačiuose (1976–1990) ir nuo 1990 m. iki mirties – altarista Skaudvilės bažnyčioje. Kunigas V.Šlevas į Tauragės kraštą atvyko 1961 metais ir liko amžinybei.

Be kunigystės darbų, V.Šlevas veikė ir švietėjiškame gyvenime, daug laiko skyrė kūrybai ir kolekcionavimui. Parašė trisdešimt keturias pamokslų knygas, maldaknygę, esperanto kalbos vadovėlį, įvairių praktinių knygelių, pjesių, knygelių apie neįprastus įvykius, keliones, pagalbą šeiminiškams, vietovardžius, apie vyskopus ir kunigus. Visko neišvardinsi. Mūsų krašte viena žinomiausių yra knygelė, parašyta 1954–1960 metais ir išleista prieš dvidešimt metų, „Pagramantės vaiduoklis arba neįtikėtini įvykiai Skuodo rajone (tikslios datos, faktai, gyvi liudininkai)“. Joje sudėti ir aprašyti įvairūs nutikimai, neįprastos istorijos, kurias sovietinė valdžia reikalavo paneigti. Atsisakiusį tai padaryti, kaip liaudies apgaudinėtoją, jį išvarė iš Šatės parapijos. Atvykus naujam klebonui kunigui Sirui buvo liepta sakyti per pamokslus, kad visa tai netiesa ir klaidina žmones. Naujasis kunigas atsakęs: „Ne, aš to nesakysiu, tas vaiduoklis iš sienos sviedė man į veidą kiaušinį. Laimė, kad nepataikė į akį.“

Autorius savo knygelės dedikacijoje skaitytojams rašo: „Beveik keturiasdešimt metų kartoju, kad visa tai tiesa, galiu pakartoti ir dar sykį“. Atviraudamas kunigas pasakė: „Galiu tik pasakyti, kad faktai liko faktais, niekas jų nepaneigė. Daugelis žmonių ir dabar tebekalba apie tuos dalykus.“

Kunigas savo rašiniuose yra išsakęs: „Aš vis dar netikiu, kad jau esu senas, kad jau laikas į tinginystę, į apsilaidimą. Rašau tuos prisiminimus ne savo garbei, bet Dievo ir sielų gerovei. Širdis neleidžia tylėti, ji liepia kalbėti ir žodžiu, ir raštu. Aprašau savo gyvenimo žingsnius kaip civilio žmogaus ir kaip kunigo.“

Pakutuvėnai

Veik prieš du dešimtmečius, plaukiant mažais laiveliais Minijos upe, jos vingiuose, artėjant prie Pakutuvėnų, kairiajame upės krante, spalvingame kranto peizaže vis išdygdavo ir upės vingiuose pranykdavo raudonų plytų, apdrikusių tinku bažnyčios bokštas. Mūsų mažų laivelių plaukikams visuomet rodydavos, kad tai didelis jūros švyturys, rodantis, kur mūsų uostas. Šiame uoste stojome daugelį kartų ir visuomet džiaugėmės vis atsinaujinančia bažnyčia ir ten besikuriančia pranciškonų vienuolija (OFM – mažesniųjų brolių ordinas). Šiandien ten nuolat gyvena mažesnieji broliai pranciškonai ir seserys Marijos tarnaitės (PAMI).

Prasidėjus Antrajam pasauliniam karui prelatas Povilas Pukys, Plungės klebonas, iškilmingai davė įžadus: jei Dievas apsaugos Plungę, nesudegs bažnyčia ir miestas, jis padėsias parapijos komitetui pastatyti Pakutuvėnuose bažnyčią. Iš Plungės traukiantis Raudonajai armijai ir miestą užimant vokiečiams nebuvo iššautas nė vienas šūvis. Reikėjo įžadą vykdyti. Tam buvo sudarytas komitetas.

1942 m. pradžioje kunigas V.Šlevas paskiriamas tarnystei į Pakutuvėnus. Ten reikėjo statyti naują bažnyčią, kurti parapiją. Iš pradžių kaimelio kapinėse pastatė nedidelę koplyčią, kuri ir šiandien tebestovi, joje buvo laikomos pamaldos. Kunigas daug nuderbo, kad Pakutuvėnuose būtų pastatyta šv. Antano Paduviečio bažnyčia, o karo metais tai padaryti buvo nepaprastai sudėtinga. Jau baigiant ją statyti 1943 m. birželio 2 d. vyskupo įsakymu išsiųstas į Pievėnus. Mano mielas

Prisimena Adakavo bažnyčios choristė A. Butkienė: „Su nauju mūsų parapijos kunigu (Vladu Šlevu) susipažinau autobuse. Man labai nepatogu pasidarė, kai kunigas pirmą kartą į mane kreipėsi: „Miela Butkiene...“ Niekas taip manęs nevadino, o jis pavadino. Visą laiką, kai susitikdavome, klausinėdavome, kaip šeimyna gyvena, kokie ūkiniai reikalai ir viską apie žmogišką gyvenimą. Labai nuoširdus žmogus. Spinduliuojančios dvasios žmogus. Net iškeltas į Pagramantį mus, choristus, pasikvietė pas save, vaišino. Jis labiausiai gerbė choristus iš visų buvusių kunigų“ (užrašyta K. Norbuto).

1975 metų pabaigoje mirė Žygaičių klebonas kunigas Jonas Jurgutis. Laidotuvėse vyskupas Antanas Vaičius, beje, 1955–1959 metais klebonavęs Žygaičių bažnyčioje, V.Šlevui pasiūlė klebonauti Žygaičiuose. 1976 m. sausį kunigas iš Pagramančio atvyko į Žygaičius, V.Šlevas prisimena: „Čia lyg koks užkampis. Asfalto nėra, nors projektas išasfaltuoti kelią nuo Tauragės iki Draudenių ežero buvo jau 1975 m. Bet projektas liko projektu.“

Žygaičių klebonija, statyta praėjusio amžiaus ketvirtojo dešimtmečio viduryje, buvo nacionalizuota. Sovietmečiu klebonija glaudėsi mažame namelyje, pastatytame bažnyčios šventoriuje. Atvykęs kunigas suremontavo, praplėtė kleboniją, bažnyčioje padarė antra tiek suolų, sutvarkė bažnyčios grindis, sutvarkė šventorių, o jame, už bažnyčios, išstatė bičių avilius. Kai lankiausi pas kleboną, jis aprodė savo bičių „ūkį“, nustebau pamatęs keletą avilių, triskart didesnių nei įprasta. Kunigas, pamatęs mano nustebimą, nuramino sakydamas, kad žmonės gyvena daugiabučiuose namuose, tai kodėl negali ir bitės. Tai buvo jo eksperimentas. V.Šlevas bitininkauti pradėjo dar 1942 m., Žygaičiuose turėjo apie 15 bičių šeimų. Medumi pasidalindavo su kitais kunigais, savo parapijiečiais. 1983 m. užpuolus erkėms išmirė daug bičių šeimų, spietė tik 5 šeimos.

V.Šlevas buvo vaišingas, kai lankydavausi, visuomet pavaišindavo. Gurkšnodamas arbatą ar kavą, visuomet bendraudavo su subtilia humoro doze. Kitados pavaišindavo savo daryta užpiltine, tik kai buvo priimti antialkoholiniai nutarimai, juokaudavo: „Pavaišinčiau, tačiau M. Gorbačiovas priėmė antialkoholinius įstatymus, o įstatymų nevalia pažeisti.“ Kunigas visuomet kreipdavosi „mano mielas“. Jam visi žmonės buvo mieli.

Kai perkopė septyniasdešimtmetį, sušlubavo sveikata. 1981 ir 1984 metais bažnyčioje kunigas apalpo, priežastis – širdies nepakankamumas. 1990 m. liepos 5 d. V.Šlevas paliko Žygaičius ir išvyko altarista į Skaudvilės bažnyčią. Ten, nepaisydamas garbingo amžiaus, padėjo klebonui, daug rašė, ir taip buvo iki mirties.

Kunigas V.Šlevas mirė 1999 m. vasario 27 d., palaidotas Skaudvilės bažnyčios šventoriuje. Šv. Mišias aukojo Telšių vyskupas Antanas Vaičius bei kelios dešimtys kunigų. Pamokslą pasakė Telšių kunigų seminarijos vicerektorius, Telšių ateitininkų dvasios tėvas monsinjoras Jonas Kauneckas.

Kunigas V.Šlevas buvo tikras ganytojas, bet kurioje parapijoje tarp parapijiečių turėjo didelį autoritetą, nelaimės ar vargo valandą galėjo sušelpsti, paguosti bet kurį parapijietį. Kunigas visą gyvenimą triūsė kaip jo bitelės, prižiūrimos Žygaičių bažnyčios altoriuje.

Liko neišleistas V.Šlevo aplankas „Gyvenimo pėdsakai“, kuriame sudėti kunigo gyvenimo apmąstymai. Rankraščiuose liko 1993 m. parašytos keturios „Mąstymo“ dalys. Jį domino ir pasaulietiškas gyvenimas, kūryba. Kunigas surinko ir parengė keletą aplankų apie kulinariją.